

APRIL of GRASMAAND.

- Met den eerste april,
stuurt men de gekken op den dril.

De gewoonte kinderen en anderen erop uit te zenden om een onmogelijke opdracht uit te voeren: wit uienzaad, de ronde driehoek, of met een briefje van hot naar her gestuurd waarop geschreven staat hem verder te zenden.

- Menne sal nemmermere liegen,
no enen anderen bedriegen,
maar op den eersten dach in aprille,
liegt een zo vele as i wille !
(Frans Claes s.j.)
- *Mijn naam is Aprilis, veranderd in April,
't betekent dat "sig nu de aerde openen wil".*

Algemeen gekend zijn ook de aprilgrillen. Dit onbestendig weer drukt zich uit in diverse weerspreuken. De herkomst van de naam April zou iets vandoen hebben met de Griekse godin van de liefde en schoonheid Aphrodite en de Romeinse tegenhangster Venus.

- *In de maand april,
doe geen draadje af,
of je graaft je eigen graf.*
- *April doet wat hij wil*
- *'T mag vroeg of laat zijn
april wil kwaad zijn
want april heeft niet alleen zijn wil,
maar ook zijn gril*
- *Nooit april zo goed of het sneeuwt een volle hoed*
- *Aprilletje dat maandje zoet, geeft wel eens een witte hoed.*
- *Een april met regen is de boer wel goed gelegen.*
- *Blaast april op zijnen horen ,
dan staat het goed met gras en koren.*
- *Aprilvlokjes, geven meiklokjes.
April met zijn gril, doet wat hij wil.*
- *De vrouwen en de aprillen hebben beiden hun grillen.*
- *De huwelijkse staat is als de maand april,
nu zon, dan storm, en dra weer alles stil.*
- *In april veel regen,
is voor mei een zegen.*
- *Heeft april een natte kous,
dan eten we in mei, groene saus.*
- *Een droge april is des boeren wil,
maar aprilregen komt hem best gelegen.*

- *Aprilse regen brengt dat jaar nog veel meer zegen*
- *Broedt de spreekw vroeg in april,
een schone mei is dan op til.*
- *April vlokjes geven meiklokjes.*
- *Komt Pasen in april,
dan houdt het vriezen stil*
- *Valt Pasen in de meert,
is heel het jaar verkeerd.*
- *Regen op Palmzondag,
gelukbrenger mag.*
- *Aprilregen is boerenzegen.*
- *Een goed grasjaar is nimmer een prachtjaar*
- *Een windjaar is een goed appeljaar.*
- *Die laat een draadje af,
delft in april zijn graf.*
- Tegen Pasen rijdt de duivel op stelten.
- Pasen, Pinkster en Kerstmis,
tegen de hoogdag regeert de duivel.
- **Stokkem:** Alle klanten in elke herberg krijgen een hospel paaseieren, vroeger gekleurd, nu wit.
- Hij weet niet of zijn palm gewijd is!
- De haan die naar 't noorden wijst, voorspelt wind en droogte.
- **Grevenbicht- Obbicht en Berg** : (NL): Buiten stond dan een mand of kom waarbij ieder zich kon bedienen.
- *Sneeuwt april nog op onze hoed,
't is voor de druiven en het koren goed.*
- *Aprilregen, boerenzegen.*
- *Valt in april veel nat,
dan zwemmen de druiven tot in het vat!*
- *Droge maart,
natte april,
koele mei,
vullen de schuur en de kelder erbij.*

1 april.

Komt dit gebruik uit Frankrijk waar de Prins van Lotharingen verkleed in een vis uit de slotgracht wilde ontvluchten en werden de wachters, "wachters van de aprilvis" genoemd? Of komt het uit Nederland als op 1 april Alva zijn bril verloor, duidende op de nederlaag van "den Briele" in 1572. Of komt het gebruik uit Vlaanderen waar Philips de Goede zijn hofnar veroordeelde tot onthoofding en dat dit in plaats met een zwaard, met een worst gebeurde tot ieders jolijt!

- Feestdag H. Hugo. (11132)
Op sinte Huige

valt de sneeuwman in duigen.

- Eerste april is verzenderkensdag !
- *Hij houdt zijn woord, zoals het weer is in april.*
- De heren en d'apriellen, bedriegen die zij willen.
- **Dilsen-Stokkem:** In de Goede Week viert men in de Elisabethparochie een kruisweg in openlucht, waarbij dan de veertien staties in Stokkem zelf zijn geschilderd op diverse plaatsen. Bij elke halte is een bezinning voorzien. Zo wil men voor jong en oud het Passiegebeuren in herinnering brengen en in de praktijk omzetten.
- **Kiewit:** Op paasmaandag 1 april kunnen de kinderen in de Gezinsboerderij in Kiewit, eieren rapen. De kinderen van 1 tot 5 jaar kunnen dit doen in een afgesloten weide. Na het vertrek van de paashazen heeft er een ballonnetjeswedstrijd plaats en zal de Confrèrie van de Hasseltse Jenever dit volksfeest opluisteren.
- **Kessenich:** De volleybalspeelsters komen rond van huis tot huis paaseieren verkopen. En maandag op 1 april doet de B.G.J.G een paaseierenzoektocht voor alle kinderen vergezeld van hun ouders.
- **Geistingen:** De K.V.G - Kinrooi zal reeds op paaszaterdag gekleurde eieren aanbieden.
- **Maaseik- Het Ven:** Op paasdagen wordt hier nog het traditionele eierkuppen gevierd, waarbij de eieren moeten worden getikt, en de sterkste of de slimste overwinnaar wordt. In 1994 werd dit in de wijk "Ven" aan de Weertersteenweg gehouden.
- Hij heeft al verscheidene paaseieren gegeten.(is reeds oud)
- *Is april schoon en rein,
dan zal de mei wilder zijn !*
- **Neeroeteren:** De jongeren worden uitgenodigd door de BGJG, Bond van Grote en Jonge Gezinnen, om paaseieren te zoeken aan de kantine van Bergerven in tegenwoordigheid van de paashaas (!) tijdens een wandeling.
- **Borgloon:** Het toeristisch seizoen wordt ingezet met een EI-dag door het rapen van paaseieren in het park van het kasteel. Gevolgd van een paaspicknick.
- **Hasselt –Kiewit:** Paaseieren rapen (10000) in de Kinderboerderij, waarbij elk kind een geschenkkzakje krijgt van de paashaas. Tevens een ballonwedstrijd op de binnenkoer van de boerderij.
- *Nooit april zo goed,
of hij sneeuwde wel 'n volle hoed !*
- *Springt de kat op de stoel,
voorspelt ze een natte boel.*

2 april.

- Op goede vrijdag regen,
brengt de boer geen zegen!

3 april.

- **Wellen-Oetsloven:** Honderden van bedevaarders naar de kapel van Oetsloven rond 1 mei voor het dekenaat Borgloon. Een openluchtmis wordt opgedragen met het thema : het gezin.
- **Opoeteren:** Hier worden nog de Kruisdagen gevierd, door drie dagen door de landelijke parochie te bevaarten om de bescherming van St .Marcus en alle Heiligen te aanroepen, met telkens sluiting in een andere boerderij met een Eucharistieviering.

4 april.

- H. Isidoor, Patroon van de landbouwers.Hij was zelf een landbouwer bij zijn landheer Vergas. Erg godsvruchtig, bad hij op het veld, terwijl zijn ploeg alleen voortploegde.(getrokken door twee engelen).
- *Is Isidoor voorbij,
dan is ook de noorderwind voorbij!*
- *Op Isidoorke hagelslag,
zeven dagen duren mag.*
(Jaar 2000, half zes 's namiddags, donder en bliksem en veel regen, 's anderendaags haast vriesweer en oostenwind.)

- 18 april te **Rekem** in de Minderbroederskerk begint de noveen van de negen dinsdagen ter ere van de heilige Antonius van Padua met het Kindje Jezus. Dit heb ik heden op 16 april ook nog bestatigd in de Minderbroederskerk te **Sint Truiden** bedevaart naar de heilige Rita te Kontich.
- Op 9 mei te **Lauw** , bedevaart naar Scherpenheuvel. Voorbereiding op 7 november te **Eisden**, grote viering van de 1250ste herdenkingsdag van de heilige Willibrordus
- *Is er de rosse maan, alles is voor niks gedaan*
- *Met Doorke zal het wel beteren.*
- *Een dorre droge april,
is niet den boeren wil.*
- *Aan een april met regen,
is de boeren meer gelegen !*
- *Zie vriend, ons hei wordt al warmer,
en zie hoe de brem ontdort:
Laat Sint-Dorus nu zijn eigen erbarmen,
dat hij tijdig zijn zon en zijn regen stort
(Onbekende dichter volgens P. Van Summeren)*
- Vandaag feest van de H. Isidoor.
- *Is Isidoor voorbij,
is ook de noorderwind voorbij.*
- Rond deze datum is er Palmdag waar het gezegd:
*Is Palmdag schoon en helder,
dan heeft men gemeenlijk een goed vruchtenjaar!*
- Een meikever in april is een dwaas die niet weet wat hij wil!
- **Laren-Lummen:** Een 'oude' traditie (1928) van de intronisatie van het H.Hart grijpt telkenjaar plaats op de tweede vrijdag van april.
- Alfons Claes, het hoofd van de gildebreders leidde de plechtigheid waarna de pastoor de gilde wijdde en een gezellig onderonsje werd gehouden.(1991)
- **Lommel:** Lichtstoet: Passend in de kanavalperiode trekt in Lommel de jaarlijkse lichtstoet "Iempkens" bezocht door duizenden toeschouwers met lichtjes.
- **Hechtel:** Kaarsprocessie naar de Kapel van Koersel waarbij de voettocht te 20u vertrekt en er vervoer is voor hen, die deze voettocht niet aankunnen
- **Houthalen-Helchteren:** De paashaas legt paaseieren voor de kinderen in de Kelchterhoeve.
- Feestdag van Johannes de Doper!
- **Op 7 april 1996, Paasdag, is de temperatuur bij het vriespunt, 's morgens en 's namiddags rond de 15°C.**
- **Kinrooi:** In het Dorpshuis De Belder in Ophoven kunnen de kinderen paaseieren rapen onder het poppenspel.

5 april.

Palmzondag 1998.

Een gebruik met palmzondag was bij het bouwen van een huis een gewijd palmtakje te plaatsen boven op de schouw, ter bescherming van het huis. Tevens waarschuwen men tegen de verkopers van palmtakjes.

Die palmtakjes konden immers wel eens niet gewijd zijn !

- Ik zegen hier mijn koorn,
Tegen den bliksem en den doorn,
Tegen meiden en knechten,
Dat zij in mijn koren niet en vechten...
- Als vroeger een kind gestorven was, werd voor het huis waar het kinderlijkje lag, een palmtakje gestoken tussen enige stenen en later bij de begrafenis op het graf van het overleden kind geplaatst. Vaak schoot zo'n takje wortel en zo verklaart men het bestaan van indrukwekkende palmbomen (buxus) op onze oude kerkhoven. (Paul van Zummeren, 1/4/1998 K+L).

8 april.

- **Lommel:** Palmпасenfeest in de kerk van Heeserbergen.
- *Donder in april,
is wat de landman wil !*

- De spreuk: 'Hij weet niet of zijn palm gewijd is', wijst op verkooppraktijken van palmtakjes waarvan men niet zeker weet of ze wel gewijd werden.
Doet me denken aan die goede vrouw die me in **Voort** haar palmbomen aanwees, 10 cm doorsnede, waar iedereen gewijde palm kwam halen omdat hij door de pastoor ooit gewijd werd.
- Ik zegen hier mijn koren,
tegen den bliksem en den doorn,
tegen de meiden en knechten,
dat zij in mijn koren niet vechten.
Wijst op het gebruik gewijde palm te steken in de stallen, op de vier hoeken van het akkerland, op huizen en velden? Eentje werd achter het kruisbeeld gestoken en een op het famieliegraf. Met de oude verdroogde palm werd asse gebrand dat diende voor Aswoensdag.
- *Onweer baart dikke korenaren !*
- **Voeren:** Paaseieren rapen rond het Heem.
- **Tongeren-Henis 1996:** Paaseieren rapen in het ontmoetingscentrum "de Mei" in Henis.

9 april.

- **Zutendaal:** Paaseierenrapen door de Bond van Jonge en Grote Gezinnen (B.G.J.G.) ter gelegenheid van een gezinsdag in de turnzaal en de polyvalente hall van de gemeenteschool.
- *Aprilzonne,
doet water in de wijntonne*

10 april.

- H. Macharius, aanroepen tegen pest en cholera.
- **Horpmaal:** Op Palmzondag bestaat er vooral in Haspengouw nog het gebruik de graven te palmen. Deze gewijde palm wordt in de Kempen op de vier hoeken van het stuk bebouwd land gestoken om de oogst te zegenen.
- *Menig tak, zo menig zak,
zo menig blad, zo menig vat*
Ik steek deze palmtak in de aarde, opdat God deze vruchten zegene en beware.
- **Bovelingen:** Jaarlijks bedevaart naar het Heiligdom van St. Jozef te Leuven op 10 april.
- Passiezondag 1995.
*Op Passiezondag hagelslag,
zeven dagen duren mag*
- **Hasselt:** Goede Vrijdag 1993: Een paar honderd personen trokken op Goede Vrijdag in een tocht door Hasselt met uitzonderlijk veel jeugd. Deze tocht was georganiseerd door de JONGERENKERK, onder het motto: Vluchten kan niet meer (vastenactie). In de Katherinakerk vond een eucharistieviering plaats.
- **Bree:** Na 10 jaar wordt in de Vosteert-Bree de vernieuwde kruisweg weer georganiseerd. (1998).

12 april.

- *Aprilse vlokjes
Brengen meise klokjes.*

13 april.

- **Rekem:** De noveen van negen dinsdagen ter ere van Sint Antonius van Padua begint heden en duurt tot de 13 juni. Elke dinsdag is er een plechtige Eucharistieviering met sermoen.
- Mulderszondag, Beloken Pasen, Als de mulder zijne Pasen heeft gehouden, is de Pastoor door zijn werk.
- Ook de molenaar kan van de wind alleen niet leven!
- Grasmaands regen,
zomermaandse zegen !
- Tot nu toe in 1999 geen enkele zwaluw opgemerkt. 1999.

14 april.

- **Sint-Truiden:** Jaarlijkse boomgaardzegening; na een gezongen lof in het kerkje van Guvelingen, trekt een processie uit waarbij de bloesemwijding doorgaat.
- Feest van de H. Ludwina (van Schiedam)
*Op Ludwina, na de noen
worden alle velden groen.*
- Feestdag van de heilige Tiburtius.
*Op Sint-Tiburtius na de noen,
worden alle velden groen !*
- *Als de koekoek roep,
Dan moet alle koolza gezaaid op Tiburtiusdag.*
(Aberglauben, D8, p. 778)

15 april.

- In 1889 overleed Pater Damiaan de Veuster op Molokai en werd later overgebracht naar **Leuven**.
- Halfweg april, brengt de boer zijn koeien naar de wei.
- **Neerpelt-Herent:** 1986, stichting van het St. Antonius Broederschap.
- **Peer:** Paaseierentocht door de misdienaars door de stad om eieren of geld, een oud gebruik
- Palmzondag, te plaatsen volgens de Paasdag van het jaar.
*Op Palmzondag hagelslag,
zeven dagen duren mag.*
- *Over de koekoek:
Roept en tiert al wat gij wil,
'k en kom toch niet voor half april.
en tot de oogst binnen is!*
- *Apriletje zoet,
geeft nog wel eens een witte hoed
(8 mei 1997 Hoge Venen).*
- *Broedt de spreek al in april,
een mooie meimaand is op til !*
- *De koekoek roept niet meer,
als de zicht gedragen wordt (zicht= zeis).*
of in mei:
*Hij zal de meise koekoek
niet meer horen . (door het overlijden).*
- *Wil april toch niet vertrouwen,
hij is en blijft de ouwe,
nu lacht hij met zonnegloren,
dan smijt hij hagelstenen om de oren!*
- *Als de vis uit het water springt,
en de koekoek driemaal zingt,
Alles in de regen verdrinkt.*
- In **Wallonië** zegt men:
*"Il n'est jamais Avril,
si le coucou ne l'a dit".*
- In **Duitsland:**
*"Am Tag Sankt Tibertius,
der Kuckuck rufen musz."*
- In **Engeland** spreekt men van "First Cuckoo Day".
- *In april heldere maneschijn,
zal de bloesems schadelijk zijn ! (rosse maan).*
- **Peer:** Paaseierentocht door de misdienaars, gewapend met ratels, klepper of bel, gekleed met rode rok en wit gewaad, en zingen en bedelen om geld en andere gaven om hun jaarlijkse uitstap te bekostigen.
- **Kwaadmechelen:** Op Paaszaterdag gaan de misdienaars rond voor paaseieren.
- **Kinrooi.** De bond van Grote en Jonge Gezinnen licht een jaarlijks paaseierenactie in ten voordele van de instellingen voor bijzondere zorg.
- Op witte donderdag,
Bimbambeireren

vliegen de klokken naar Rome,
 De koster lust geen eieren.
 over hagen en hoge bomen,
 Wat lust hij dan?
 en op de Paasdag
 Spek in de pan,
 zitten we met een lach
 Daar wordt de koster dik van!
 om een ei, om twee ei
 om het paasei!

- Palmzondag 1995.: Terwijl men het land palmt op de vier hoeken, bidt men volgend gebed:
 Ik zegen hier mijn koorn,
 tegen bliksem en den doorn,
 tegen meiden en knechten,
 dat zij in mijn koren,
 niet zouden vechten.
- Het oude gebruik van eierkuppen wordt te **Maaseik** in het Ven op Paasdag en Paasmaandag nog druk beoefend.
- *Op sint Justijn, doodt de koude het venijn*
 Op deze dag werd het ongedierte doodgevroren met een gift te doen aan de koster.
- *Verschaft april veel mooie dagen,
 dan pleegt de mei daarvan de last te dragen !*
- Deze dag wordt ook "koekoeksdag" genoemd omdat deze begint te roepen en dit altijd in verband wordt gebracht met mooi lenteweer.
- *Zit de kat met de aars naar het vuur,
 komt er nog sneeuw op den duur !*
- *Roept en tiert al wat je wil,
 ik kom toch niet voor half april.*
- Op deze dag werden de kosteren met kleine geschenken bedacht, maar: kosteren' koe mag op het kerkhof grazen.
- **Rotem-Stokkem:** Op deze dag St. Jozefsbedevaart naar Leuven.
- *Pasen op, Pasen neer,
 Pasen brengt de zomer weer!*
- *De goede week
 Is bijna altijd een kwade week !*
- *Komt Pasen in 't begin van april,
 Dan houdt de vriezeman nog niet stil!*
- *Valt Pasen in meert,
 Dan is het hele jaar verkeerd!*
- Kinderen trekken rond om paaseieren te bedelen en zingen:
 Vrouwke, vrouwke schoone,
 Kijkt al in de krone,
 Kijkt al in den eiernest,
 De zwarte hennen leggen best,
 De witten daarom niet te min,
 Schiet er tot aan uw ellebogen in,
 Geeft er ons negen of tien,
 We zullen ze wel verdienen! (P.v.Z.)
- Louis Gonnissen in een radiouitzending op 25/3/1978.
- *Paosen vreug of laot,
 het de zomer on ze gaot.....!*
- Volgens hem werden op Paaszaterdag de dieren naar de wei gebracht en begon men de stallen uit te mesten! (potstallen)
- Beloken Pasen:
 Als de Mulder zijn Pasen heeft gehouden,
 is de Pastoor door zijn werk.
- **Rutten:** Palmzondag met palmwijding en processie in de St.-Evermaruskapel met eucharistieviering. Alle huizen worden bevlagd met de beeltenis van deze heilige. De kapel die 200 jaar bestaat zal op 31 mei speciaal in de bloemen worden gezet. (15/4/1984).

- **Eisden:** Op vrijdag in de vasten, werden te Eisden de "Drie Herdertjes" aanroepen tegen alle veeziekten.
- Die houdt zijn Pasen met stro in zijn haar !
- De bakker nept,
de mulder schept !
- Maar de mulder kan van de wind alleen niet leven.
- De hond bij de slager,
de haan bij de mulder,
en de rector bij de nonnen...
die komen niets te kort !
- Feestdag van Sint Justijn.
*Op Sint Justijn,
doodt de koude het venijn .*
- Voor 1996: eindelijk lenteweer zonder nachtvorst en met dagtemperatuur van +/-20°C .

16 april.

- **Kinrooi:** Bond van Grote en Jonge Gezinnen houdt een paaseierenactie ten voordele van de instellingen van behinderden: Actie 'help helpen'. Er worden gekleurde paaseieren verkocht voor dit doel.
- **Genk:** In een weide aan de Slagmolen kunnen de kinderen op Paasmaandag paaseieren rapen (tot 12 j.). Hun ouders moeten wel lid zijn van de vriendenkring van de Vlaamse Gepensioneerden.
- **Lommel:** Paastocht, "milieu 2000" georganiseerd door de Lommelse wandelvereniging.
- **Neerharen:** Na de avondmis komen de misdienaars samen en wordt er besproken hoe ze op tweede paasdag hun rondgang zullen doen.
- **Kwaadmechelen:** Paaseierentocht door de misdienaars en daarna verorberen van een paasei in 't Klaverblad.
- *Meeuwen aan land,
storm voor de hand .*
- **Hasselt-Kuringen:** Zaterdag na St. Gertrudis vindt er een paardenmarkt plaats te Kuringen. Deze markt zou teruggaan tot 1240 en werd toen toegestaan door graaf Arnold IV. Na 1979 werden nog steeds een tiental paarden te koop aangeboden; een hoefsmid beslaat de paarden en op de markt vinden gemakkelikheden plaats.
- **Voeren:** Paaswandeling met eierenrapen voor de deelnemers.

17 april.

*Mag het dauwen in april en mei,
wij zijn in oogst en september blij. (DD)*

18 april.

- **Lindelhoeven:** Viering van de H. Cornelius en zegening van de kinderen.
- **St. Huybrechts-Lille:** De kruisboogvereniging de "Rozenknop" organiseert haar oud gebruik van paaseierenschieten waaraan iedereen mag deelnemen en men kan dan kennis maken met deze sport.
- Secretaressendag! Wordt meer en meer gevierd dank zij T.V. voorbeelden en teksten in de pers.
- *Mag het dauwen in april en mei,
Wij zijn in oogst- en september blij!*
- *Als april schoon wil zijn,
wroet mei gelijk een wild zwijn !*
- *Als de spinnen vlijtig buiten weven,
zullen wij mooi weer beleven.*
- De slechte regenachtige regen duurt tot midden april met abnormaal lage temperaturen. (17/4/98)

19 april.

- **Rekem:** Bedevaart naar de H. Rita te Kontich.
- **Meeuwen- Gruitrode:** Bedevaart naar Banneux op Sacramentsdag.

- **Dilsen:** Eveneens bedevaart naar Kontich.
- **Montenaken:** Verering van O.L.Vr. van Steps sedert 1213 als Behoudenis der zieken. Dit feest werd heringericht in 1962 door het stichten van het Broederschap. Zij wordt aanroepen als patronesse van de weggebruikers met rondgang rond de kapel en daarna autowijding.
- **Borlo:** Het gebruik van eierkippen op Witte Donderdag bestaat nog.
Dan wordt dit lied gezongen:
Wij hebben thuis een varken,
het draagt zijn stertje kromp,
Dan hebben we een ander
die heeft nog maar een stomp !
- 1995: Pasen:
*Pasen op, Pasen neer,
Pasen brengt de zomer weer !*

20 april.

- Sint Marcus met op vele plaatsen de Sint Marcusprocessie die door de velden trekt om zegen af te smeken voor de groeiende gewassen. Vroeger mocht men pas na St. Marcus vlas zaaien, vandaar zijn naam van "vlaszaaier". Gebruik nog gekend in **Opglabbeek en Mal**.
- De Kruisdagen, door de H. Mamertus ingesteld rond 511 in de kerkvergadering van Orléans. Een boeteprocessie om bescherming af te smeken voor de veldvruchten: Rogationes genaamd .
- **Mal:** Deze dag wordt te Mal voor de vijfde keer een Marcusprocessie gehouden met traktoren, herinnerend aan de kruisdagen, om de vruchtbaarheid van de akkers te bevorderen of ze te vrijwaren van hagel en wind. Citaten uit het evangelie van Sint Marcus worden op 30 verschillende plaatsen opgesteld. **Tongeren, St. Truiden, Borgloon, Rukkelingen, Heers, Bilzen, Lanaken, Riemst en Gelmen doen mee.**
- Late Pasen, late zomer. Regen op Paasdag geeft regen alledag.
- Dit jaar (1990) valt Pasen op Koekoeksdag, een toeval ? De Paasdatum wordt bepaald door Driekoningen: de derde zondag van de derde maan is altijd Pasen.
- GOEDE WEEK.
Paasmaandag wordt nogal eens kalfsmaandag genoemd, omdat men op die dag een kalf vormde met een stropop en in brand stak, als afscheid van de winter.
Woensdag in de Paasweek wordt nog al eens Schortelwoensdag genoemd, omdat men op die dag sommige werkzaamheden opschoot, zoals klokken luiden, niet spinnen omdat op die dag Christus met touwen werd gebonden, in reminiscentie met het spinnen van koorden.
Donderdag of Witte Donderdag, genoemd als zoppedoppedonderdag omdat men op die dag brood doopte in bier of wijn.
Goede Vrijdag, herdenking van de dood van Christus.
- Paasdag:
*Valt Pasen in april,
dan houdt de vriezeman nog niet stil.*
- Op koekoeksdag (20 april) hoort men voor het eerst de koekoek roepen. Daarom zegt men:
*Roept en tiert al wat hij wil,
ik kom toch niet voor half-april.*
- Beloken Pasen = Molenaarszondag.
- Als de mulder zijn Pasen heeft gehouden,
Is de pastoor door zijn werk.
- De bakker nept, maar de mulder schept. (zinspeling op het feit dat de boer zijn graan afleverde maar de molder zijn deel achterhield, zogegegd als maalloon buiten het maalrecht.)
- Mulders dochters en brouwers koei,
Zijn zelden goei !
(1998 Mulderszondag.)
- **Maaseik-Aldeneik:** Het volksgebruik van "eierkuppen" wordt nog in ere gehouden, naar oude gewoonte. Het ei dat het laatste weerstaat is de winnaar
- Periode van de Stier: van 20 apr.-20 mei.

21 april.

- Secretaressendag: de laatste jaren ingeburgerd gebruik, meer uit zakelijke redenen dan om het

- werk van deze secretaresse geleverd in een bedrijf. Radio, pers en handel drukken op het vieren.
- Te **Rutten** begint deze avond de St.-Evermarusnoveen in de kapel.
- **Opglabbeek**: Meiboomplanting met medewerking van de Auwelkes, een Opglabbeekse volkskunstdansgroep.
- **Sint Joris Alken**: Viering van de patroonheilige met mis in de kapel Hemelsveld en op zondag 25 april 1992 in parochiekerk hoogmis met processie naar voornoemde kapel met paardenzegening en verering van de relikwie.
- **Neeroeteren**: Bedevaart naar Heppeneert per fiets. Voorbereiding op deze tocht voor 12 juni.
- *Vliegen de wilde ganzen voort,
sluit voor de storm de poort!*

22 april.

- **Kortenbos**: In de hele meimaand, verering van O.L.Vr. van Kortenbos door diensten, processies, bedevaarten, algemeen verspreid over het bisdom, vroeger Luik, nu Hasselt, maar met toeloop van heel het land en velen uit het buitenland.
- **Tongeren - Mal**: Voor de Marcusprocessie waren op 22 april 1995 meer dan 400 tractoren opgekomen met een slogan "Zorg voor de Schepping". De boeren wilden laten blijken dat hen veel gelegen is aan Gods zegen. Met aangestoken lichten leek het wel op een reusachtige kaarsjesprocessie.
- **Mal**: Sint Marcusprocessie naar de Banneuxkapel met zegening van 250 tractoren die later door de velden zullen trekken(1993). In 1995 zal in het raam van de Kroningsfeesten te Tongeren bijzondere aandacht aan deze tractorendag worden geschonken.
- *'t liefste rijdt er langs de wegen,
Sint-Joris in de regen !*
- *Sint Joris die de draak overwon,
houdt meer van regen dan van zon !*
- **Kortessem**: Inhalen van de paashaas in het gehucht Haachem met volksfeest.
- Sint Joris, patroon van Engeland en van scouts, wapenmakers, soldaten, paardenfokkers.
- Het valeriaankruid wordt ook het "Sint-Joris wortel" genoemd.
- St. Jorisdag wordt aanroepen tegen oorpijn, vooral aanroepen in de Sint-Joriskapel te **Schulen**, sedert 1719 en gekend door het Sint-Jorisspel.
- *Valt voor St.Joris geen regen meer
dan komt er na hem des te meer!*
- *Sint-Joris nat en schoon,
Geeft ruw en nat tot loon !*
- **Boorse**: Heilige aanroepen tegen jeuk en jicht.
- *Hoe hard Sint-Joris lachen kan,
er volgt voor hem geen zomerdag.*
- Op sint-Jorisdag werd de eerste salade of Sint-Joriskruid, pluk- en eetbaar.
Vandaar: St.-Joriskruid staat voor valeriaankruid. St.-Joriskruid staat voor veldsla.
- *'t liefst rijdt er langs de wegen,
Sint-Joris in de regen !*
- Op het concilie van OXFORD in 1222 werd de heilige Joris als patroon van Engeland uitgeroepen en tot een van de bijzonderste noodheiligen bijgevoegd. Schuttheilige van ridders, in het bijzonder voor kruisvaarders, wapenmakers en landmannen. De schuttersgilden vóór de 16de eeuw namen Sint-Joris als bijzondere schutpatroon .
- *Sint Joris guur of goed,
wil lover om zijn hoed.*
- *Maakt de spin in haar net een scheur,
staat er stormwind voor de deur !*
- *Regent het voor Sint-Jorisdag,
dan duurt heel lang de regenslag.*
- **Terbiest -Sint Truiden**: Noveen tot Sint Joris in de kapel Sint Joris van 23 tot 30 april 1934 (1937).
- Te **Alken-St.Joris** wordt dit feest gevierd, meestal met acht dagen vertraging. (zie 29 april)
- St. Joris is ook de schutpatroon van de voetboogschutters.
- **Alken**: Sint Jorisviering met een processie met het miraculeus beeldje naar het Hemelsveld waar ook de paarden worden verwacht en men het lidmaatschap van de Sint Joriskilde kan vernieuwen.
- *Hoe hard sint Joris lachen mag,*

er komt voor hem geen zomerdag.

- *Sint Joris guur of goed,
wil lover op zijn hoed.*
- *Sint Joris warm en schoon,
heeft ruw en nat tot loon.*
- *Valt voor St. Joris geen regen meer,
dan komt er na hem des te meer*
- *Sint Joris die de draak overwon,
houdt meer van regen dan van zon.*
- *Sint-Marcus koud,
zo ook het Heilige Hout! (Kruisdagen).*

24 april.

- Marcus, evangelist, patroon van de notarissen.(168).
- van **Pelt** en van drossaard Clercx wordt er een koekje gebakken met deze naam, ontworpen door bakker Winters.
- *Marcus, die bonen plant,
houdt van regen op het land!*
- **Mal:** Op 24 april 1992 gaat de traditionele St. Marcusprocessie uit, bestaande uit minstens 250 tractoren die door de velden trekken en vooraf worden gezegend aan de Banneuxkapel.
- Als het vriest op Sint-Fideel of Sint-Vital, vriest het zo nog veertig maal.
- **Munsterbilzen:** Buurtwerk Haagcomité organiseert meiboomplanting aan de zeswegenkruispunt Processiestraat-Haagstraat, met allerhande gemakkelikheden na de planting en het aanstellen van de meigraaf en koningin.
- **Alken:** Sint Jorisviering als patroonheilige gevolgd door processie en paardenzegening en verering van de relikwie.
- Feestdag van de in 1831 zalig verklaarde Idesbaldus Van der Gracht, twaalfde abt van de abdij van Koksijde, patroon van de Vlaamse Adel, van de vissers en de polderboeren. Zijn lichaam rust in de kapel van O.L.Vr.-van-de-Potterie in Brugge.

25 april.

- St. Markusdag met op vele plaatsen nog de Marcusprocessie.
- Op deze dag worden de bomen geplant.
Sinte Mark, plant je bonen en ga naar de kerk.
- **Kinrooi:** Het Davidsfonds organiseert de 23ste bedevaart naar de kapel van O.L.Vr. van de Heirbaan te Opitter.
- *Zolang voor Marcus warm,
zolang na Marcus koud.*
- **Neeroeteren:** Bedevaart naar Oostakker door gepensioneerde mijnwerkers en weduwen.
- Over Sint Marcus is weinig bekend, alleen dat zijn gebeente zou overgebracht worden naar Venetië.
- *St. Marcusdag koud,
zo ook het heilig hout.*
Bedoeld wordt hier de Kruisdagen.
- *Kruiswake moet zonder beroemen,
Hemelvaart en mei leveren vol met bloemen.*
- *Als de kikvors voor Marcus kwaakt,
blijft hij later onbespraakt.*
- *Sint Marcusdag zaaien voor zonne
om de pompoenen te krijgen lijk tonnen.*
- Sint -Merc,
plant uw bonen en ga naar de kerk.
- Volgens het bijgeloof mag men op deze dag geen vlees eten om het graan niet te bederven en om zich te beschermen tegen hagelbuien.
- Plant pompoenen Sint Markusdag,
voor zon ,
ze worden zo dik als een ton !
- Sint -Markusdag zaaien voor de zonne,

om pompoenen te hebben lijk tunne !

- **Mal- Tongeren.** Een Marcusprocessie van een veertigtal tractoren trekt door de veldwegen en straten van Mal om met een oude traditie aan te knopen en het zegenen van de velden en akkers. De litanie en de gebeden voor vruchtbaarheid worden gezongen. Er wordt na de plechtigheid een gelegenheidssticker met de afbeelding van Sint-Marcus overhandigd.
- **St.Truiden:** Zegening van de bloesems en de bloeiende boomgaarden rond het Guvelingskerkje.
- **Eversel:** St. Marcusprocessie trekt nog altijd uit met een behoorlijke aanwezigheid om bescherming af te smeken over de gewassen.
- De regenheilige St. Markus.
- Plant pompoenen op Sint Markusdag voor licht en zon, dan worden ze dik en rond als een ton!
- Markus die bonen plant, houdt van regen op het land.
- *St. Markus koud, koud dan ook het heilig hout.*
- De St-Markusdagen. Ze worden op verschillende plaatsen nog gevierd. De laatste waarnemingen wijzen op het nog bestaande gebruik te **Opglabbeek** (80 p.), te **Eversel** en vooral te **Lauw Tongeren** waar deze voetbedevaart gewijzigd is in een tocht met tractoren, op dit ogenblik samengesteld door meer dan 275 voertuigen. (1993) Dit jaar namen meer dan 300 tractoren deel (1994).
- *'t mag vroeg of laat zijn, april wil kwaad zijn, want aprilke heeft ook zijn willeke !*
- Sinte Merk, lang en sterk !
- *Plant pompoenen op sint Marcusdag voor de zon ze worden zo dik als een ton.*
- *Marcus die bonen plant, houdt van regen op het land.*
- Sinte merk plant uw bonen en ga naar de kerk !
- **Tongeren-Mal:** Marcusprocessie die jaarlijks wordt gehouden door een processie waarbij een twintigtal tractoren , de jeep van de pastoor door de velden trekt. De dimlichten geven de indruk van een kaarsjesprocessie.
Volgende dorpen verleenden hun medewerking:
Berg, Blaar, Diets-Heur, Elst, Genoelselderen, Hoepertingen, Herderen, Gelinden.
Daarenboven de gehuchten zoals **Ketsingen, Koninksem, Millen, Membruggen, Nerem, Piringen, Rutten, Rukkelingen, Sluizen, Spouwen, 's Herenelderen en Vreeren.**
Nu is het aantal gegroeid tot meer dan 300 tractoren. (1994)
Speciale aandacht werd dit jaar gevraagd voor de evangelist St. Marcus en ook voor de zaligverklaring van Pater Damiaan. (1994).
De zegening van de landbouwtoestellen en voertuigen werd verricht door de Pastoor Bielen, die vorig jaar in **Mal** werd gewijd. Door de activering van de St. Markusprocessie wil de Landelijke Gilde de kruisdagen terug leven inblazen.
- **Heers.** Vroeger trokken de gelovigen gedurende drie dagen bij het ochtendkrieken door de velden om de zegeningen over de vruchten af te smeken, maar nu trekken de auto's, tractors, landbouwrijtuigen langs de akkers van de vier Heerse deelgemeenten: **Rukkelingen, Bovelingen, Batsheers en Opheers.**
- **Wellen-Berlingen:** Bedevaart naar de kapel van Oetsloven, toegewijd aan O.L.Vr. van Zeven Smarten, waar vroeger de landbouwers de zegen kwamen afsmeaken over stallingen, vee en paarden. Nu (1989) vragen de bedevaarders om genezing voor allerhande kwalen.

26 april.

- **Rotem:** Op Pinkstermaandag trekt een bedevaart naar de H. Rita te Kontich.
- **Jeuk:** De Jeukse christelijke organisaties nemen deel aan de decanale bedevaart naar O.L.Vr. van Steps.(Montenaken). Het beeld wordt in een kaarskensprocessie vanuit **Montenaken** naar de Kapel van Steps rondgedragen.
- **Montenaken** neemt deel aan de hoger geciteerde bedegang naar Steps met alle luister onder andere de concelebratie door de priesters van het Decanaat, en de processie met het beeld van

O.L.Vr. van Steps naar de oude kapel, waar in de meimaand dagelijks de eucharistie wordt opgedragen.

- Feest van O.L.Vrouw van Luxemburg, model voor Scherpenheuvel en het bedevaartsoord van ..... (Nederland)
- **Kessenich:** Bedevaart naar Heppeneert per fiets met samenkomst aan de meisjesschool, waar dan ter plaatse een mis wordt opgedragen met een gezellig samenzijn in het restaurant De Wingerd. (1990).
- **Mal-Tongeren:** Sint-Marcusprocessie met honderden tractoren die elk jaar meer dan 105 kerkdorpen aandoen en waar de Prelaat van Grimbergen de stoet zal zegenen. (1997).

27 april.

- **Smeermaas:** Meiboomplanting aan de kapel van Hocht
- **Herk-de-Stad:** Rond deze datum organiseert de Gele Wijk op de Blijkbaan een meiboomplanting met volksspelen.
- **Hoepertingen:** Kruisdagen of Sint-Markusprocessie ter zegening van de bloesems. (800 personen, fanfare.)
- **Sint-Truiden-Ter Biest:** Sint-Joris kermis met eucharistieviering.

28 april.

- Feest van St. Vitus die aanduidt dat:
*als het alles vriest zo kaal,
dan vriest het nog zeven maal.*
- *Komt de wind uit het het noorden,
komt hij zeven weken uit deze oorden.*
- *Met Sinte Katrien
heeft elk hout wortel !*
- *Als 't op nieuw licht regent,
blijven we zeven weken gezegend.*
- *Vriest het op Sint-Vitaal
dan vriest het nog veertien maal.*
- **Tongeren:** Bedevaart naar St. Kristoffel te **Henis** met na de mis, zegening van voertuigen en bestuurders.
- **Sint-Truiden-Terbiest:** Heropening van de St.-Joriskapel met feesten en bedevaart , zgn. "jeukbegankenis" (mensen die lijden aan felle jeuk) zochten hun heil in deze kapel sedert 1420.

29 april.

- Feest van de heilige Katherina van Sienna en kan je vaststellen of de nieuwe plantage heeft gepakt.
*Met Sint Katrien,
heeft elk hout wortel.*
- **Zolder:** Meiboomplanting in het kader van de culturele veertiendaagse.
- **Zolder-Heusden:** Meiboomplanting met verbroedering met Arolsen (D), Brilon (P), Hesdin (Fr.) en Erb (It.).
- Louis Gonnissen in "Te bed" van 25/3/78.
- Met Paaszaterdag werden de dieren naar de wei gebracht en begon men de stallen te zuiveren. (Potstallen).
- Paesen vreug of laot,
hed de zomer aon ze gaot !
- **Tessengerlo:** Meiboomplanting door de jeugdverenigingen.
- **Diepenbeek:** Dautsenvrienden in de meiboomplanting aan de Dautsenstraat.
- **Overpelt:** Traditionele Meiavond viering op de Holheide met fakkeltocht en meiboomplanting op het Clementiaanplein met komst van de Lenteprijses die koning winter verjaagt. Er wordt erwtensoep uitgedeeld met bier.
- **Hasselt:** Meiboomplanting waarbij ook stropoppen in brand worden gestoken, volksdansen, reidansen, rond een versierde berk op de Markt, waarbij het Hasselts Meiliedeke wordt gezongen. Beiaardconcerten, mits-mats.
De Boezeroenen en de Meigraaf proklameren de lente en planten de meiboom samen met

volksdansgroepen zoals Patsjoepel, de Langeman, samen met hoornblazers van de Stedelijke Muziekacademie, de plaatselijke harmonie en de vendelzwaaiers.

- **Dilsen:** Meiboomplanting na afhaling van de meiboom door de Kon. Muziekrij. St Martinus.
- **Leopoldsburg:** Bedetocht naar O.L.Vr. aan de staak te Koersel-kapel met Eucharistieviering.
- **Rosmeer:** Algemene verering van de H. Bertilia in de meimaand en vooral in een novene tot het feest op 6 mei.
- **Louwel:** Jaarlijkse kaarskensprocessie naar de Mariakapel op de weg naar Dorne. Avondmis en optocht door de mijnwerkers-brancardiers.
- In **Alken-St. Joris** wordt het wonderbeeldje van St. Joris naar de St.Joriskapel gebracht waarbij het inschrijven in het broederschap mogelijk is en achteraf St.Joriskoeken te proeven zijn. Ook zijn er die dag feestelijkheden rond de paardenwijing.
- **Peer:** Een voettocht naar Scherpenheuvel georganiseerd door het stadsbestuur en de IO W TAC van de vliegbasis van Kleine Brogel. Er wordt 's nachts gegaan en met een autobus teruggekeerd.
- **Rotem:** Bedevaart naar de H.Rita te Kontich voor gezinnen
- **St. Huybrechts-Lille:** Op 29 's avonds grijpt er een Meiviering plaats aan het Boskapelletje waarbij de zieken en bejaarden worden afgehaald. Na de viering zorgt Ziekenzorg voor een kop koffie in de feestzaal van de Bosuil.
- Op 2 mei is er een bedevaart naar Heppeneert. Deze bedevaart gaat per autobus.
- Op 30 april is er een bedevaart naar het graf van priester Poppe te Moerzeke.
- **Hamont:** Bedevaart naar de H. Rita te Kontich en naar de H. Jozef te Kapellen.
- **Nerem:** Bedevaart-voettocht naar Scherpenheuvel (54 km) met begeleiding van wagens voor behinderden of gekwetsen
- **Neerharen:** Bedevaart naar Zutendaal als opening van de maand mei
- **Dilsen:** Bedevaart naar de H. Rita te Kontich.
- Meiboomplanting door de Kon. Muziekmaatschappij van **Dilsen** dorp, planting en bezoek van twee ereleden.(1991)
- **Beringen:** De gepensioneerden en oud-bedienden van Zolder maken er een traditie van elk jaar een bedevaart te organiseren naar het Koersels Kapelletje van O.L.Vr. aan de Staak.

30 april.

- **Jeuk:** Bedevaart van Jeukse christelijke organisaties naar O.L.Vr. van Steps te Montenaken, met Eucharistieviering.
- **Smeermaas:** Meiboomplanting aan de kapel van O.L.Vr. van Hocht met begeleiding door de fanfare van Smeermaas en het zangkoor St. Cecilia.
- **Heusden:** Meiboomplanting aan de St. Janskapel en aan de andere kapellen in de buurt, door de St. Annabuurtkring met trommelkorps, fanfare, aanvoerders van meiboom en strooien pop die verbrand wordt terwijl er door volksspelen, vendelzwaaiers en de dansgroep "Tingel-Tangel" het geheel opgeluisterd wordt.
- **Overpelt:** Meiavondviering. In de zaal Palethe gaat een meiavondviering door met ondersteuning van de zanggroep Edelweiss Overpelt en andere jeugdkoren uit Boedapest, Riga, Duitsland die deelnemen aan het muziekfestival te Neerpelt.
- **Rutten:** Dit jaar (1994) herdenkt Rutten de 26ste verjaardag van de geboorte van de H. Evermarus. Het traditioneel Evermarusspel. Na een mis en verering van de relikwie, waarbij deze aanroepen wordt tegen reuma en koortsaanvallen. Na de middag begint het vermaarde martelarenspeel waar bij de Wilde Mannen en de Hacouren de pastoor naar huis begeleiden. Daarna de klassieke lange avondfeesten.
- Warme aprilregen, is vast een grote zege.
- **St. Martensvoeren:** Jaarlijkse meiboomplanting met feestelijke optocht met versierde boom en opgetuigde paarden. De jeugd zorgt voor de nodige mankracht om de boom te dragen en hem bij middel van noodzakelijke gerstennat te planten, terwijl verschillende verenigingen, die ook het oude spel van het ganzenkappen uitvoeren, meevieren.
- Te **Tongeren** werd rond deze tijd de relikwienkast van O.L.Vr. rondgedragen met deelname van **Koninckshem, Hens en Berg**. De pastoors van het meevierend dorp kwamen de processie tegemoet met kruis, vaandels en volk als hulde aan de Hemelse Beschermster.
- **Opoeteren:** Kruisdagenprocessie, drie dagen voor Hemelvaartdag. Initiatief van de landelijke Gilde, met Eucharistieviering op de hoeve Camp-Hermans, Ridderpadstr.39, en op de hoeve KnevelsFerson, gevolgd door een processie door de velden.

- **Genk:** Meiboomplanting met plaatselijke volksdansgroepen met volksspelen en dansen. Internationaal feest met enorme toeloop .
- **Gingelom:** Jaarlijkse bedevaart van het dekenaat Gingelom naar O.L.Vr. van Steps te **Montenaken** met mis en kaarskensprocessie begeleid door alle vlaggen van de verschillende verenigingen.
- *Is april schoon en rein, dan zal de mei des te wilder zijn.*
- *In april heldere maneschijn, zal de bloesem schadelijk zijn.*
- **Sint-Truiden:** Feest van de bloeiende boomgaarden met de zegeningen aan het kerkje te **Guvelingen**, aan de abdijkerk te **Kerniel**, **Borgloon** en **Zepperen**.
- Bij het bezoek van een gerestaureerde kerk in **Stokkem** vroeg een blinde Annick me of het de eerste keer was dat ik hier binnentrok. Bij mijn negatief antwoord zei ze: Hier mag je dan een wens doen die verhoord zal worden! (9 april 1994.)
- *Aprilvlokjes geven meiklokjes.*
- *Aprilregen is boerenzegen.*
- *Een dorre , droge april,
is niet den boeren wil.*
- *Aan een april met regen,
is de boeren meer gelegen.*
- *Aprilzonne, doet water in de wijntonne !*
- *Aprilletje zoet
geeft nog wel eens een witte hoed !*
- *Broedt de spreek al in april,
een mooie meimaand is op til !*
- *Verschaft april veel mooie dagen,
dan pleegt de mei daarvan de last te dragen !*
- Laatste minuut:
*'ne meikever al in de maand april,
is 'ne zot die niet weet wat hij wil !*

INDEX PLAATSNAMEN EN HEILIGEN

A		Hechtel	4
Aldeneik	11	Heers	10, 14
Alken	12, 16	Henis	5, 15
Antonius	4, 6	Herderen	14
Antonius van Padua	4, 6	Herent	6
B		Herk-de-Stad	15
Batsheers	14	Het Ven	3
Berg	2, 14, 17	Heusden	15, 17
Beringen	16	Hoepertingen	14, 15
Berlingen	14	Horpmaal	5
Bertilia	16	Houthalen-Helchteren	4
Bilzen	10	Hugo	3
Blaar	14	I	
Boorsem	11	Idesbaldus	13
Borgloon	3, 10, 17	Isidoor	4
Borlo	10	J	
Bovelingen	6, 14	Jeuk	14, 16
Bree	6	Joris	11, 12, 15, 16
C		Jozef	6, 16
Cecilia	17	Justijn	8
Cornelius	9	K	
D		Katherina van Sienna	15
Diepenbeek	16	Kerniel	17
Diets-Heur	14	Kessenich	3, 15
Dilsen	3, 9, 16	Ketsingen	14
Duitsland	7, 17	Kiewit	3
E		Kinrooi	3, 5, 7, 9, 13
Eisden	4, 8	Konincksheim	17
Elst	14	Koninksem	14
Engeland	7, 11, 12	Kortenbos	11
Evermarus	17	Kortessem	11
G		Kuringen	9
Geistingen	3	Kwaadmechelen	7, 9
Gelinden	14	L	
Gelmen	10	Lanaken	10
Genk	9, 17	Laren	4
Genoelselderen	14	Lauw	4, 13
Gertrudis	9	Leopoldsburg	16
Gingelom	17	Lindelhoeven	9
Grevenbicht- Obbicht	2	Lommel	4, 5, 9
Gruitrode	9	Louwel	16
Guvelingen	6, 17	Ludwina	6
H		Lummen	4
Hamont	16	M	
Hasselt	3, 6, 9, 11, 16	Maaseik	3, 8, 11
		Macharius	5
		Mal	10, 11, 12, 13, 14, 15
		Mamertus	10

Marcus.....	4, 10, 12, 13, 14
Martinus	16
Meeuwen	9
Membruggen	14
Millen	14
Montenaken	10, 14, 16, 17
Munsterbilzen	12

N

Neerharen	9, 16
Neeroeteren	3, 11, 13
Neerpelt	6, 17
Nerem	14, 16

O

Oetsloven	3, 14
Opglabbeek	10, 11, 13
Opoeteren	4, 17
Overpelt	16, 17

P

Peer	6, 7, 16
Piringen	14

R

Rekem	4, 6, 9
Riemst	10
Rita	4, 9, 14, 16
Rosmeer	16
Rotem	8, 14, 16
Rukkelingen	10, 14
Rutten	8, 11, 14, 17

S

Schulen	11
Sint Joris Alken	11
Sint Truiden	4, 12
Sluizen	14
Smeermaas	15, 17
Spouwen	14
St. Huybrechts-Lille	9, 16
St. Martensvoeren	17
Stokkem	2, 3, 8, 17

T

Ter Biest	15
Terbiest	12, 15
Tessenderlo	16
Tiburtius	6
Tongeren	5, 10, 11, 13, 14, 15, 17

V

Vitus	15
Voeren	5, 9
Voort	5
Vosteert-Bree	6
Vreeren	14

W

Wallonië	7
Wellen	3, 14
Willibrordus	4

Z

Zolder	15, 16
Zutendaal	5, 16